

Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma

Forssan kaupunki, Vieremän koulu

2021–22

Sisältö

1. Toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman lähtökohdat

2. Vieremän koulun tasa-arvosuunnitelma 2021–22

2.1 Toimijat

2.2 Tasa-arvotilanteen selvittäminen

2.3 Tavoitteet ja toimenpiteet

2.4 Arviointi ja seuranta

3. Vieremän koulun tasa-arvotyön tavoitteet ja toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi sekä häirinnän ehkäisemiseksi lukuvuonna 2021–22

4. Tasa-arvotyöstä tiedottaminen

1. Toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman lähtökohdat

Laki

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineista tukevat tämän lain tarkoitusta toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen. (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 5 §)

Viranomaisten, koulutuksen järjestäjien ja muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen sekä työnantajien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 6 c §) OPH

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä oppilaiden ja henkilöstön kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Toiminnallisessa tasa-arvosuunnitelmassa tulee erityistä huomiota kiinnittää oppilas- ja opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. (Määräys 63/0 101/2015: Toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman laadintavelvoite)

OPS2016 perusteissa on sitouduttu sukupuolten tasa-arvon edistämiseen useasta näkökulmasta.

- Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia opinnoissaan. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.
- Perusopetus lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta.
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavia periaatteita.

- Opetuksen tulee olla sukupuolitietoista. Jokainen oppiaine edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa omalla tavallaan.
- Työtapojen, oppimisympäristöjen ja yhteistyökumppaneiden valinnassa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

2. Vieremän koulun tasa-arvotyö 2021–22

2.1 Toimijat

Vieremän koulussa tasa-arvotyön ja -suunnitelman koordinoinnista vastaa työtä varten perustettu tasa-arvoryhmä. Ryhmä tiedottaa henkilökuntaa ja valvoo työtä, dokumentoi ja kokoaa arvioinnin. Tasa-arvokyselyjen toteuttaminen ja tarkasteleminen tavoitteiden asettamiseksi kuuluu myös ryhmän toimenkuvaan. Tässä mielessä on koulun koko huomioiden järkevää muodostaa ryhmä keskeisistä oppilashuollon toimijoista.

Vieremän koulun tasa-arvoryhmä 2021-22

Hannu Haapaniemi, koulunjohtaja, pj

Ulla-Maija Kilponen, varajohtaja, sihteeri

Pia Lehtinen, erityisopettaja

Leila Verkkala, koulupsykologi

Nadja Koistinen, kuraattori

Anu Stenberg, kouluterveydenhoitaja

Tasa-arvotyön toimijoita ovat oppilaat, opettajat ja muu henkilökunta. Oppilaat ovat mukana tässä työssä ikä- ja kehitystaso huomioiden.

Vanhemmille ja huoltajille tiedotetaan koulussa tehtävästä tasa-arvotyöstä.

2.2 Tasa-arvotilanteen selvittäminen

Koulussa toteutetaan tasa-arvotilanteen selvittäminen kolmen vuoden välein.

Lukuvuonna 2021–22 voimme hyödyntää Lasten Forssa kyselyn tuloksia. Se tehtiin keväällä 2021 ja sen pohjalta voimme tarkastella koulukohtaisia kyselyn tuloksia onnistumisineen ja kehityskohteineen.

Kyselyn pohjalta nousi selkeitä kokonaisuuksia. Koulun vastausprosentit olivat kiitettävällä tasolla. Tulokset heijastelevat myös laajalti oppilaiden, huoltajien ja henkilöstön tyytyväisyyttä tasa-arvoon liittyvissä asiakokonaisuuksissa.

Kyselytuloksista poimittuja nostoja:

Vahvuuksia:

Henkilökunta

- hyvät luokkatilat
- opetusryhmien koko (myös niin päin, että keväällä oli isoja yhdysluokkia) ja tilanteeseen syksyllä tehty korjaus
- hyvät liikuntamahdollisuudet
- oppimiseen kannustava ilmapiiri
- hyvä erityisopetus
- ystävällinen henkilökunta
- mahdollisuus onnistua ja saada hyviä arvosanoja
- välituntivalvonnat
- selkeät järjestyssäännöt
- oppilaita kuunnellaan
- oppilaita kohdellaan tasavertaisesti
- oppilas saa olla oma itsensä

Huoltajat:

- rauhallinen oppimisympäristö
- hyvä koulun piha
- koulunkäynninohjaajat
- meluttomuus
- kaverit
- kiusaamattomuus
- turvallinen koulumatka
- kouluilmapiiri
- koulun turvallisuus
- lapsia kohdellaan tasavertaisesti

Oppilaat:

- tilavat luokkahuoneet
- saan apua opettajilta
- saan tukiopetusta tarvittaessa

- olen osallistunut oppilaskunnan valitsemiseen
- olen saanut arvioida omaa oppimistani
- koulun lähiympäristössä on mahdollisuus päästä luontoon
- minua ei ole kiusattu
- hyvä sisäilma
- opettajat ovat ystävällisiä

Haasteita:

Henkilökunta:

- koulun ilmapiiri joidenkin aikuisten kesken
- oppimateriaalit
- avun saanti
- oppilashuollon palvelut eivät aina vastaa tarvetta
- yhdysluokkien välttäminen olisi tärkeää
- oppimateriaalien ajanmukaisuus

Huoltajat:

- piha-alue (korjausta saatu syyslukukauden 2021 alussa)
- selvät järjestyssäännöt
- opettajien vaihtuvuus

Oppilaat:

- paremmat oppimateriaalit
- avun saanti
- yksinäisyys
- pihaleikkialue (uusittu elokuussa 2021 vasta kyselyn jälkeen)
- ei ole täyttä tietoa, miten voi vaikuttaa oppilaana koulun asioihin

2.3 Tavoitteet ja toimenpiteet

Oppilaille pidetyn kyselyn pohjalta tasa-arvoryhmä nostaa esille kolme tavoitetta kolmen seuraavan vuoden ajaksi. Tehdyn kyselyn perusteella esiin ovat ainakin toisten **1) yksinäisyyteen liittyvän huolen ja kokemuksen vähentäminen 2) avun saantiin tasapuolisesti riippumatta siitä, kuka sitä eniten vaatii tai haluaa ja 3) osallisuuden korostaminen kaikessa koulutyössä.** Kaikissa oppilasryhmissä ohjataan ja kannustetaan kertomaan oppilaita kohtaavista edellä kuvatuista ilmiöistä, ohjataan aktiivisempaan osallistumiseen ja niin ikään ylemmillä luokilla korostetaan mm. yhteiskuntaopin ja

äidinkielen oppimäärässä löytyvää media- ja tasa-arvokasvatuksen roolia. Tässä työssä toiminta nojautuu opetushenkilöstön pedagogiseen osaamiseen ja työ on integroitu osaksi jokapäiväistä koulutyötä. Tavoitteena on korjata kyselyssä esille tulleita epäkohtia. Opettajat vievät tiedot luokkiin ja ideoivat oppilaiden kanssa toimia, joilla esiinnousseita kysymyksiä voidaan käsitellä. Luokissa annetaan oppilaille tietoa tasa-arvoon liittyvistä asioista mm. nettisivujen avulla

Tasa-arvotyön toteuttamisideoita:

- Tutkitaan sukupuolten tasa-arvon ideaa, mitä se tarkoittaa perheessä, luokassa, koulussa tai yhteiskunnassa.
- Harjoitellaan itseä ja omaa koulunkäyntiä koskevaa päätöksentekoa esim. oppilaskuntatyössä tai luokassa. Tutustutaan demokratian ideaan, tehdään tasa-arvoa edistäviä aloitteita.
- Otetaan selvää lähialueen ammateista. Huomioidaan, että hoitaja tai opettaja voi olla mies, teknisen alan edustaja voi olla nainen. Tutustutaan eri alojen tasa-arvopioneereihin.
- Tutkitaan erilaisia tekstejä esim. sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta.
- Tutustutaan mainonnan ja markkinoinnin sekä sosiaalisen median luomiin mielikuviin ja stereotypioihin eri sukupuolien rooleista.
- Arvioidaan TV-ohjelmien, pelien tai muiden verkossa olevien materiaalien käsityksiä sukupuolirooleista.
- Tutkitaan perinteisten klassikkokirjojen tai elokuvien sukupuolirooleja tasa-arvomielessä (esim. Hullunkuriset perheet, Tähtien sota, Taru sormusten herrasta).
- Puhutaan verkkohäirinnästä ja ettei sitä tule hyväksyä.
- Tehdään julisteita, lyhytelokuvia tai sarjakuvia, tasa-arvon puolesta.
- Selvitetään, kenellä on puhetilaa luokassa. Miten puheenvuorot jakaantuvat? Onko sukupuolella merkitystä?

- Luokat suunnittelevat haluamansa tavan esitellä työstämiään tasa-arvoasioita.
- Oppilashuolto parantaa oppilaiden kasvua, kehitystä ja oppimisen edellytyksiä ja luo näin tasa-arvoa. Tämä on osa koulussa toteutettavaa yhteisöllistä oppilashuoltotyötä. Kodin ja koulun yhteistyössä vanhempainilloissa ja tapaamisissa keskustelu myös tasa-arvoasioista edistää avoimuutta. Opettajien ja henkilökunnan työ luokissa häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja tilanteiden selvittämiseksi on tärkeää ja arvostettavaa.

2.4 Arviointi ja seuranta

Tasa-arvosuunnitelma on osa koulun lukuvuosisuunnitelmaa ja sitä arvioidaan samoin kuin muutakin toimintaa viimeistään lukuvuoden lopussa. Vuosittaiseen lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan ko. vuoden tavoite tasa-arvoon liittyen. Toimintaa ja tuloksia arvioidaan lukuvuosisuunnitelmassa ja tuodaan esille toteutuiko suunnitelma ja miten koulu muuttui sekä annetaan ohjeita tulevaan. Toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain.

3. Vieremän koulun tasa-arvotyön tavoitteet ja toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi sekä häirinnän ehkäisemiseksi vuosina 2021-22

Vieremän koulussa oppilaiden ryhmäkokoihin ja -jakoihin on kiinnitetty huomiota. Liikunnassa, kielten opiskelussa ja käsitöissä oppilaat on jaettu jo useana vuonna sekaryhmiin. Tasa-arvoa edistää niin ikään se, että lukuvuonna 2021-22 opetusryhmät ovat hyvin kohtuullisen kokoisia, vaikka yhdysluokissa opiskellaankin. Näin opetushenkilöstöllä on parempi mahdollisuus varmistaa, että kukin saa edellytystensä mukaista opetusta ja ohjausta riippumatta hänen sukupuolestaan, taustastaan tai muista henkilöön liittyvistä tekijöistä.

Suunnitelma päivitetään joka vuosi. Kysely toteutetaan joka kolmas vuosi. Tämä tasa-arvosuunnitelma on voimassa lukuvuonna 2021-22. Lukuvuonna 2023-24 alkaa tasa-

arvosuunnitelman päivitys eri vaiheineen. Tasa-arvotyötä edistävät jo nyt monet asiat, mm. koulun eri toimintamallit, KIVA-koulu-ohjelma, Lasten Forssa/ lapsiystävällinen kaupunki, koulun säännöt sekä vuorovaikutteinen kodin ja koulun välinen yhteistyö.

4. Tasa-arvotyöstä tiedottaminen.

Tasa-arvoryhmä informoi henkilökuntaa tasa-arvotyöstä koulussa ja toteuttaa kyselyn määrävuosin. Huoltajia tiedotetaan asiasta Wilmassa, vanhempainilloissa, teemapäivissä ja koulun Pedanet-sivuilla, josta mm. tämä tasa-arvosuunnitelma on löydettävissä.